

ducere placide: sensimque, sicut etiam eodem illo Pal-

a vers. 2.

mo 4. *Dirigit me super semitas iustitiae propter nomen san-*

ctum, & michi ancheni.
Enutritus me.) Eodem pacto Hieron. ut mira sit libi-
do, innovandi in Pagnino, Cujetano, Vatablo, Felice
interpretantium, deducet. In Pellicano, qui pro *תורה*
תנהלני, per *ת* legit per *תורה* *תנהלני*, & ex-
ponit, quasi hereditatem possidebis me. In xxii. quo-
que Palmo retinuit idem Latinum verbum Hieron. Pro
hoc eodem Hebræo *תורה* *תנהלני*, quod noster Interpres
reddidit *educandi* verbo, Græcum ibi est *ἐκτρέφω*, hic
διτρέφω. Quare non est attendenda compositio in ver-
bo *enutritus*, quasi sit extra nutrice, hoc est, extra-
dum à voluptatibus mundi. Tropologicè cum Augu-
stino eadem divinam intelligimus eandem, qua pascuntur
Angeli, sed veluti tractam per incarnationem, ut
sicut lac à nobis infantibus percipi possit. Quo spectat
panis Eucharisticus, præterea verbi Dei, Sacramen-
torum ceterorum, lacrymarum, virtutum, &c. Rele-
ge dicta Palmo vigesimo secundo. Symmachus reddidit,
nutritus me, nimirum omni providentia, cura, &
maxime in his, quæ ad cultum corporis, computum,
humaniorem, & cultiorem tractationem pertinent.

Perf. 5.) Educet me de laqueo hoc, quem absconderunt
mihi, quoniam tu es protector meus.

Præter deductionem per itinera periculosa ad locum
curam, & alimentorum suppeditationem, liberari
figurat à peculiaris quoddam majoris periculo, quàm
quem laqueum vocat, quem aut Saul aut Absolon cir-
cumfedit, arque circumvallavit cum ita, ut humanitus
effugere nequiret. Cur autem id exigat, causam asserit,
quia divinam temper adhibere protectionem se expertus
est, quæ experientia jubet illum sperare, ac sidenter polce-
re. Emphasi per magnam ad eam frequens commemoratio
protectoris habet, etiam si quis officium, & charitatis
à nobis expectet obsequium fidentissimè, vel se totum no-
bis etiam tradiderit, ac in fidem nostram projecerit,
pudet nos non ei respondere, ac expectationi ejus satis-
facere. Multiplex diaboli laqueus, quem tendit ip-
sifmet Christo, cupiditatis triplicem in deserto, & pavore
tandem in hortu e, ut annotat August. & auctore
Demone Judei variis modis irritare persequere conati
sunt tum verbis, tum factis, ac morte ipsa. Non credo
permisissimam Demoni intus quid agere in parte sensiti-
væ Christi, sed spontanea pavore, quem assumpsit
Christus, visus fortassis est, ad eum per exteriora qua-
dam magis angendum, prius etiam excitando perlecto-
res, & auctores mortis, ita ut, quod ait August. ubi
clausum januam invenit cupiditatis, convertite ad ten-
dendam januam timoris, ille, qui consummata tentatione
in deserto, *cessavit ab eo neque ad tempus dumtaxat*. No-
bistenta multiplicata est erroris, quo illiciti sunt terrores,
quo frangimur, & rapimur. Ne nobis sibi dicat: Non est
tempus tentationis. Qui sibi hoc dicit, pacem sibi prom-
ittit: qui sibi pacem promittit, securus invadit.
Educet me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi.) Hieron.
decreti, quod, &c. August. *de suscipiendâ istâ, quam*
oculorum meorum mihi. Nomen *תורה* *תנהלני*, unde tur-
ban videtur esse, omnia ista significat. Multa Hugo
Cardini præ se habet, sed hinc inde scemndum propriam ver-
borum v in disputat de Deo suos Electos educente, du-
cente, de laqueis, circumfrentente, adlucente, introdu-
cente. M meo, quia scio istius modi plurimos affectu
magis, quam ex auctoribus interpretamentis, nec de la-
queo multiplici plura tropologicè nunc ago.

Diaboli la-
quei Chri-
sti. Mar. 4. 25.
6. 29.
c. inf. 26. 31.

d Luc. 4. 13.
c. inf. 135.

Ambrosii
resugatio,

Quoniam tu es protector meus. Græcè additur, *Κύριε*
Δομίνε, quod est quædam in Platino Romano. Seno-
lium Græcum negit extare apud LXX. vel alios. Hier.
etiam non placet, atque, additum esse non hic tan-
tùm, sed alibi sæpius, nos autem sequi debere, quod
de Hieronico, & d. LXX. Interpretibus ipse emendave-
rit. Aliqui nomen hoc esse in officio inveniunt inseri-
tum p rificiatu causa verius prior in mbro: *In ma-*
nibus tuis (Domine) *commendo spiritum meum.* Ambrosii
in Comment. Psalmi quadagesimi primi prohibet à

APsalis addi, vel si addatur, intelligi Christum ut ho-
minem in morte positum sic locutum.

Verf. 6.) In manus tuas commendo Spiritum meum: re-
demisti me Domine Deus veritatis;

Si educendum se de laqueo, periculoque, plenus fide
sacpe, dixit, ut nihilominus de vita nondum secu-
rurus esset. Idcirco addit se etiam artem, quam comen-
dare; & commendatum semper divinam curam, vitam,
quam spirat, quia sit expertus antea non semel, non in
populo univervo suo tantum, quem liberaverat Deus
in Agypto, sed in tempeplo patientis auxilium in simi-
li discrimine maxime fidelis, ac veracis in promissis
Dei, quique propterea liberet utramquam verus, ac
in veritate colatur Deus.

Non dicit Hieron. quod cum Hugo Cardin. dicere
scribit, Christum in passione ab illo loco Psalmi vigesi-
mi primi, *Deus, Deus meus respice in me*, recitasse
totum usque ad locum istum; proptereaque Ecclesiam in
Completo hie finire Psalmum istum. Solùm asserit
Hieron. (si tamen Hieron.) non esse vocem Christi in
passione: h e autem exemplum accepisse Ecclesiam à
Christo: hoc & Stephanum fecisse: hoc & iunctos ora-
re, quando exeunte de corpore, sicque fidei Creatori
commendare animas suas in beneficiis, Stephanus non
est utius his verbis, sed tantùm dixit: *Suscipe spiritum*
meum: est hæc in remittenti Christum voluisse qui-
dam sentiri, ut ibi vidimus. De N colato Magno pro-
ditum est, ab initio Psalmum istum tub mortem pro-
nuntiantem, in his expirasse. Eadem à B silio recita-
ta sub mortem, refer Nazianzenus, præsentibus An-
gelis, à quibus abducebatur: narratur, & Ludovicum
sanctam regem in eadem verba extremum spiritum mis-
sisse, & de Marco refertur in Menologio. Hæc ipsa
motibus iugiter solent, solenniterque uti dicit, reci-
tantur in Completo, post quod iuravit cubitum, ani-
mam vitamque quasi ex cura nostra per somnum subtra-
ctam, divinæ curæ commendandas. Quot enim pericu-
la possint hominem invadere dormiendo, extrinsecus,
plusquam vigilando, unus quisque cognoscit, ait A-
mbrosius, qui vel tenuiter sapit. Indicat verò in
Christo recitata omnia ex hoc Palmo usque verba ista:
quod fieri non nego posse, factum esse, nisi probetur,
minimè concedo.

Neque verò propterea efficitur, Psalmum totum de
solo Christo ad litteram intelligi, quia ex eo ista verba
surpavit, ut jam ante admonui. Non me move illa ra-
tio, quòd non propriè possit intelligi Christum de seip-
so dixisse: (*Redemisti me Domine Deus veritatis*), quia
redemptor est, non redemptus. Etiam, ut omittam
dicentes esse verba, non Christi, sed alterius conver-
tentis ad Christum sermonem (Christus enim non in
persona duntaxat membrorum suorum potuit id dixisse,
sed in quoque, sicut & Paulus ait, preces
supplicationesque obtulisse ad eum, qui possit illum sal-
vum facere à morte) *salvari, ac redimi*, est liberati à
morte, vel ab ignominia, quæ inde secuta manifestet.

Docent Patres hinc verbis prædictis commendatum
Patri Christum Spiritum suum fuisse: ut Rufinus
hic, & in Symbolicis idem fatetur, animam ipsam
Christi redemptam dici posse, non solum aliorum, per
suam perfectam obedientiam. Quid in ea re, ac in com-
mendando Spiritum suum Deo interit inter Christum
(qui clamans hæc verba protulisse videtur) aliosve, do-
cui in Commentario Actuum Apostolorum p, nempe
commendant alii, sicut rei ratam Judicibus: Christus
ut depositum in cari Patris manibus: est pia quadam fi-
ducia propter adoptionem eo quoque modo commenda-
re: Iusti Deo possint, è quibus unus dicebat q: *Scio*
cui credidi, & certus sum, quia potens est depositum meum
servare. Sed Christus Patrem compellat, indicans per-
fectam filialem pietatem, subjectionem, obsequium,
obstantiam: Non Deum, Dominum, quia solus
Christi consubstantialis pater est. Christus commenda-
vit animam, ne relinquere eam Pater inferno r. &
ut interim, dum ibi moraretur, ejus curam gereret. Da-
vid non tam animam discessuram commendat, quam
ne di-

Forf. 2.
Ecclesiæ in
Completo.
T. 4. q. 6.
magistrum
fiorie scho-
lasticæ rela-
t. g. 1. p. 4.
d. h. p. 1.
v. 177.

De Nicolao
magno pro-
dita circa
recitandam
hoc Palmo
item de Be-
silio & alii
i. or. in Da-
vidum.
q. in 177.

4. de Eccl.
p. 1. q. 1.
i. de Ordine
Adrianæ
11. c. 7.
m. de Anti-
stoph.
6. 7.

n Heb. 5. 7.

o Luc. 23. 46

p c. 7. 59.

q 2. Tim. 1.
12.

r T. 1. 10.

ne discedat: vel ex hypothesi, quam ingruerit periculum
illud supremum mortis. Traditio in commendatis mo-
dum, significat animam separatam supere à solo Deo crea-
tam, aut tractatam aliunde, sed à toto Deo crea-
tam: & in Chirito præter verbum animam redire ad il-
lud, recitatioque tamquam depositum posse: & interim
non errare circa sepulchrum: vel alibi; sed in assignatis
à Deo, cui commendatur, locis veritari: & non alium
loco Christi, sed ipsi inmet in cruce mortuum, ubi spi-
ritum Patri commendatum tradidit, ac emisit: & li-
benter ab eo, qui commendat hoc depositum, obiri
mortem: (indicat illud Chrysol.) & fidere qui com-
mendati ei, cui commendat tantùm abest ut deperaverit
Christus, ut blasphemæ Calvinus) & tunc periculum
esse ab eo, qui infidatium calcaneo b: & de salute animæ
nostre, ac de divina illo tempore in primis cogitandum
erga nos paternam benevolentiam, non ad id de meritis
nostri; multò autem minus de rebus aliis extrinsecis: &
commendandam animam immediate quidem, ac per
se ipsam Deo. sed propterea etiam in manus Dei, hoc
est, in idoneos ministros ipsius, tùm homines, tum
Angelos, & sanctos.

a Serm. 37.

b Gen. 3. 15.
T. 1. 55. 7.

c Tom. 9.
T. 4. q. 6.
magistrum
fiorie scho-
lasticæ rela-
t. g. 1. p. 4.
d. h. p. 1.
v. 177.

De Nicolao
magno pro-
dita circa
recitandam
hoc Palmo
item de Be-
silio & alii
i. or. in Da-
vidum.
q. in 177.

4. de Eccl.
p. 1. q. 1.
i. de Ordine
Adrianæ
11. c. 7.
m. de Anti-
stoph.
6. 7.

n Heb. 5. 7.

o Luc. 23. 46

p c. 7. 59.

q 2. Tim. 1.
12.

r T. 1. 10.

men immaterialitatem potius ostendit animæ, quam
voz animæ, ut docet Hieronymus l. *Spiritum meum*
dicere omninò propriè solus Christus potuit; ejus, ut
est Deus, erat ipsius anima in, sicut & omnes animæ
aliæ. Per Christi redemptionem, salvo Deo iure, &
Christus, quatenus etiam homo erat, anima & spiritus
justique iusti; iusti ipsius est, ac præsertim in patientia
posseho ejus intus n, ita ut ruscè Stephano licuerit di-
cere, *Suscipe spiritum meum.*

In 5. Epist.
ad Gal.
m. Ex. 18. 4.
c. 20.

n Luc. 2. 12.
o Act. 7. 56

p Ps. 18. ult.
q 4. 4. 1.

Redemisti me, &c. Non hæc quidem legitur verbi
Christus redemptor protulisse: at tamen, ut prius dixi,
potuit quadam ratione agnoscere redemptorem suum
Patrem, ut latius *redemptoris* notio patet, nec solùm
eum dicit, qui soluto pretio quempiam liberat. Alio-
quin numquam Deus absolute dicitur *redemptor* debet,
quam ita nihilominus dicitur non ratiò etiam in veteri
Testamento p. Quocirca non est necesse hæc verba,
personam mutando, attribuere populo, priora Chri-
sto, quod Augustinus facit. De Christo quoque intel-
ligunt sciam q aliqui: *Noli timere, quia redemisti te,*
veniat te nominis tui, Deus est tu. Campensis reddidit:
Redime me contra fidem textus פדיתני אלו
רבו.

Dans veritatis.) Deus verus, verax, amator ver-
tutis, colendus in veritate r. Requirit Deus verita-
tem u, diligiteque x. Antitheros Dei Diabolus, in ve-
ritate non stetit, mendax est, & mendaci parerit. Em-
ulatur iste veritatem, ac mentitur, tùm turpis est
fili rectæ, nudique imago, ac imago, arave
pseudophilosophis poni curavit *πλάττειν*, sicut Ana-
xagoras z.

r Iean 17. 3.

s Iean. 3. 9.

t Iean. 4. 23.

u Iean. 8. 25.

x Ps. 50. 6.

y Iean. 8. 44.

z Iean. 10. 10.

Res duas hominibus longè pulcherrimas datas divini-
tatis, Pythagoram affirmasse prodidit Alianus a,
cum Deorum immortalium operibus comparandas.
Veritatem & Beneficentiam, Respondisse quoque
Demosthenem Maximus Tyrinus b memorat, simile
Deo habere homines, benignè facere, Veritatem dili-
gere.

a I. 2. varia
liber.
b Iean. 8. 25.
c Demosth.
responsum.
d I. 2. 12.
e I. 2. 12.
f. 6. 16.

Verax per se solus Deus, omnis homo e, immò &
creatura quævis mendax. Reciprocè sunt *verax* & *ca-*
lax. Qui ablutum, atque per se ens existit, idem
per se, ac solus verus veraxque. *Cogitationes Dei veri-*
que, ac factes cognominantur. Amen d, & ipse Deus
vocatur, Amen e, quod LXX. verunt *ἀμὴν* & *ἀ-*
μήν, *ὁ θεὸς ἀμὴν ἀμήν*, *Cogitationes verarum, & Deum*
verum. Deus fidelis in omnibus verbis suis, & immutabilis
est mentium e: *Conversus est h*, ait Apostolus f, &
simulachris servire Deo vivo, & vivo. Simulachra ergo
mortuo, falsa, & quod sequenti versu innuitur, vana
Propterea promissis non stas, quia fallendi animo pro-
missisti, aut poeniter, aut præstanti facultas deest. Pri-
mùm, est malæ voluntatis: secundùm iudicii: tertium,
inopix. Nihil horum in Deo, qui sic apud Homerum
deic loquitur:

ὄψις ἰμὴν παρὰ πρῶτον, ἔδδ' ἀπαρῶδον,
ὄψις ἰμὴν παρὰ πρῶτον, ἔδδ' ἀπαρῶδον.
Non equidem nostrum est aut detestabile verbum,
Dei sibi sue, aut imperiosum, quod probo nutu:

Apud Perlas Oromazus, vel Oromades, vel Oromag-
dus, primùm ac bonum nomen, corpore consistere
dicitur humano simili; anima, veritati.

Perlasum
Oromades.

Verf. 7.) Odisti observantes vanitates supervacue; ego
autem in Domino speravi.

Verf. 8.) Exultabo, & lætabor in misericordia: quoniam
repperisti humilitatem meam, salvali de necessita-
tibus animam meam.

Propterea Spiritum, vitam, meipsum totum in ma-
nus tuas commendo Deus, quia sic veritas placet
tibi, eamque re & facto demonstras, ut odio etiam pro-
sequaris illos, qui mendacia sectentur, falsaque adju-
ria in rebus vanis, quæ proficere non possunt, sive in
hominibus, & idolis, in copia exercitis, vel in pruden-
tia,

Perlasum
Oromades.

Cc 4

